

Skadelindringshierarkin i kommunal planering

Erik Lindblom, Anna Mellin, Hanna Doherty
2021-10-07

Definition(er) av skadelindringshierarkin

Ökning av naturvärden i kompensationsområdet

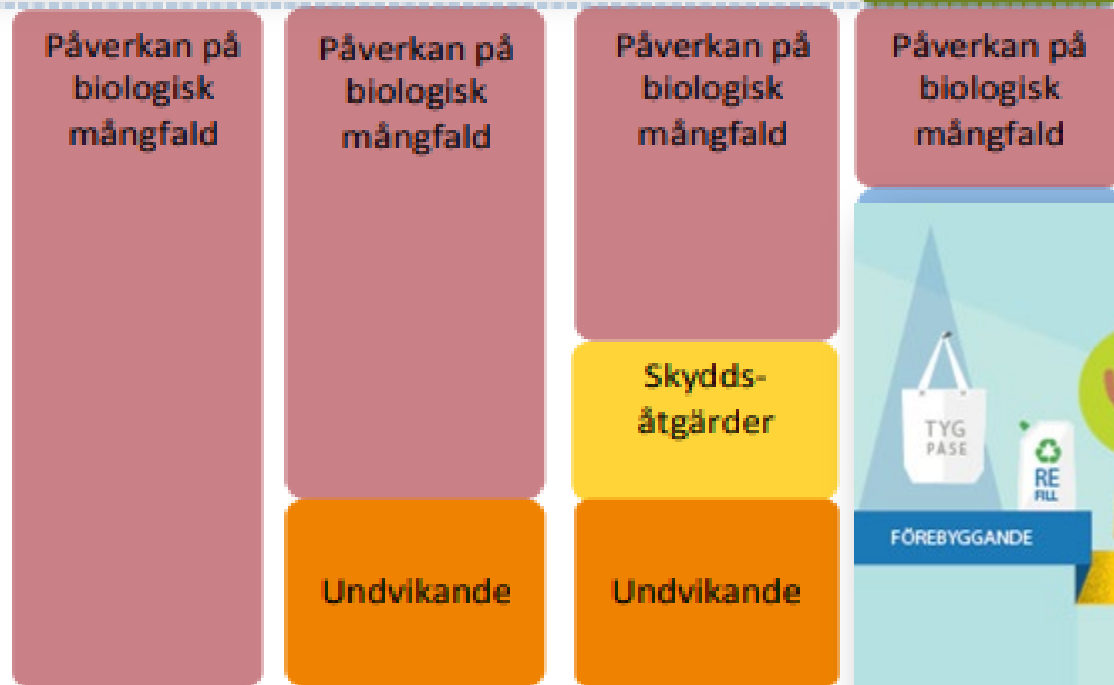
Naturvårdsverkets handbok 2016:1 (efter BBOP 2012)

Förlust av naturvärden på platsen för exploateringen

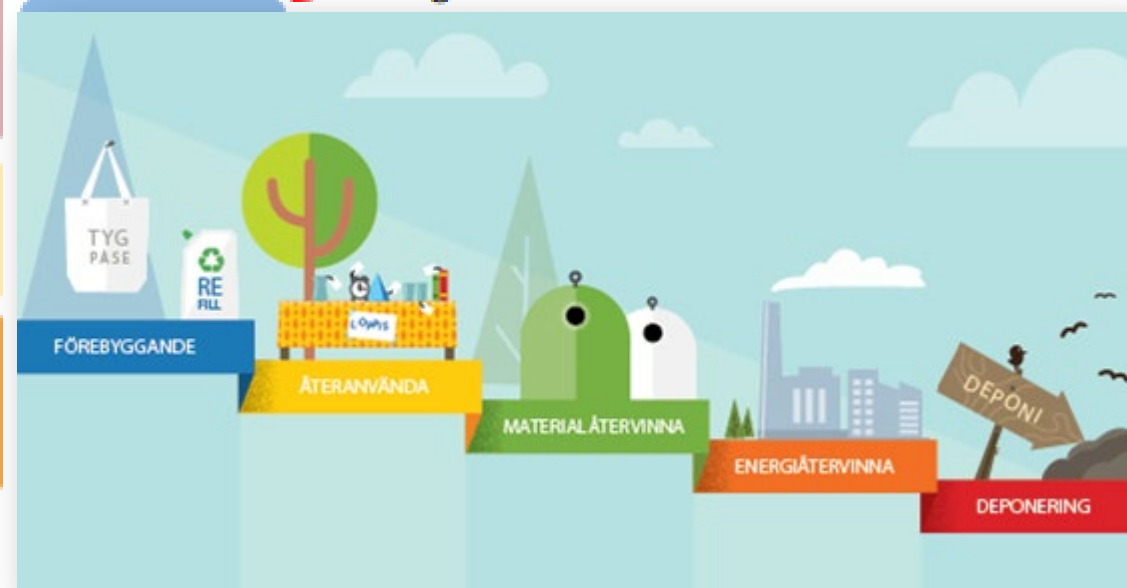

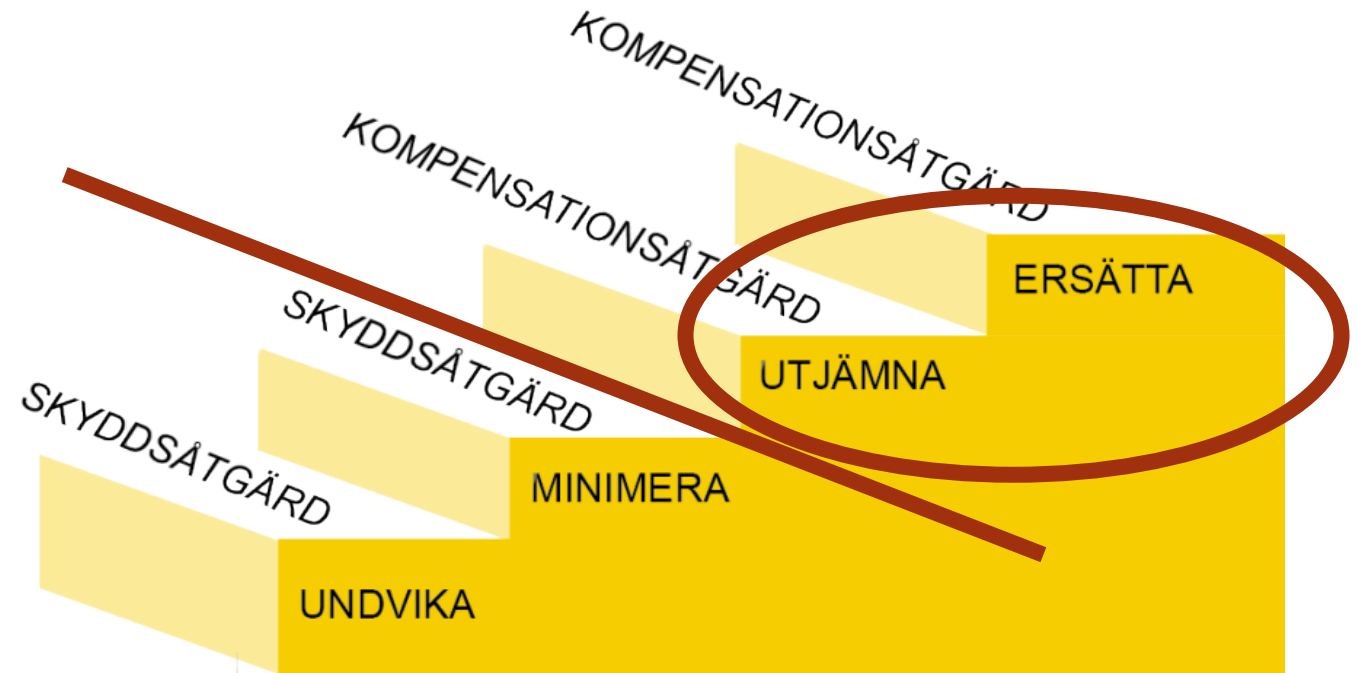
Förlust av naturvärden på platsen för
exploateringen

Förväntad skada efter att alla rimliga åtgärder för undvikande, minimering och återställning på plats vidtagits

Boverkets kunskapsbank om PBL

Balanseringsprincipen

1. Undvika
2. Minimera
3. Utjämna
4. Ersätta

(Skärbäck 1997)

Begreppsförvirring!

- Skadelindringshierarkin och balanseringsprincipen är närbesläktade, men inte identiska.
- En justerad lokalisering betraktas som *undvika* enligt BBOP/ Naturvårdsverket, men som *minimera* enligt balanseringsprincipen.
- *Restaurera/kompensera* motsvaras inte riktigt av *utjämna/ersätta*.

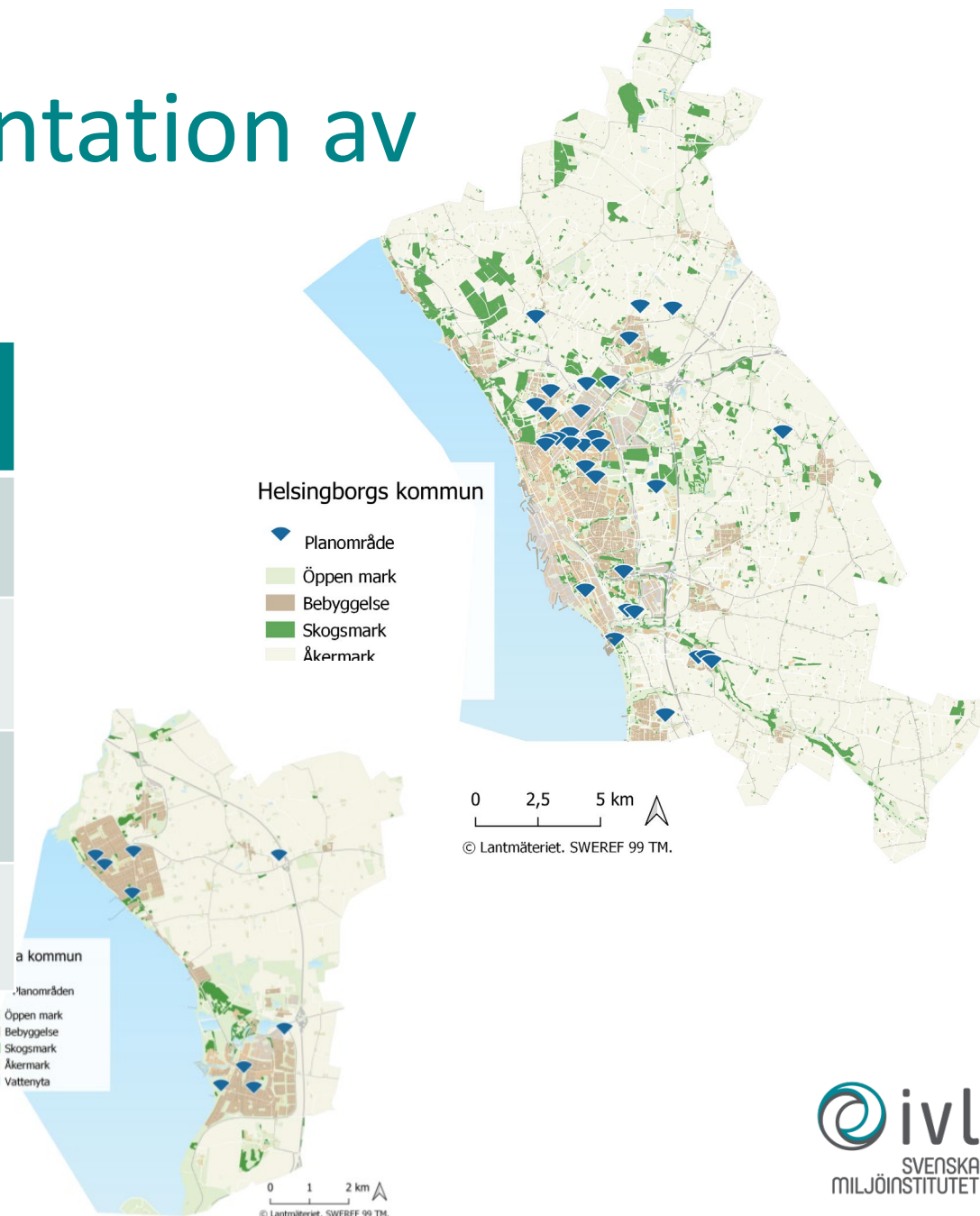
Gemensamt:

- *I första hand ska så liten skada som möjligt orsakas.*
- *I andra hand ska den kvarstående skadan kompenseras/utjämnas/ersättas.*

Fallstudier från Helsingborg och Lomma kommuner

Tillämpning och dokumentation av skadelindringshierarkin

	Helsingborg (2007–2019)	Lomma (2015–2019)
Totalt antal DP	27	9
Explicit tillämpning av balansering	3	0
Implicit tillämpning av balansering	16	9
DP utan balansering	8	0

Fördjupade fallstudier

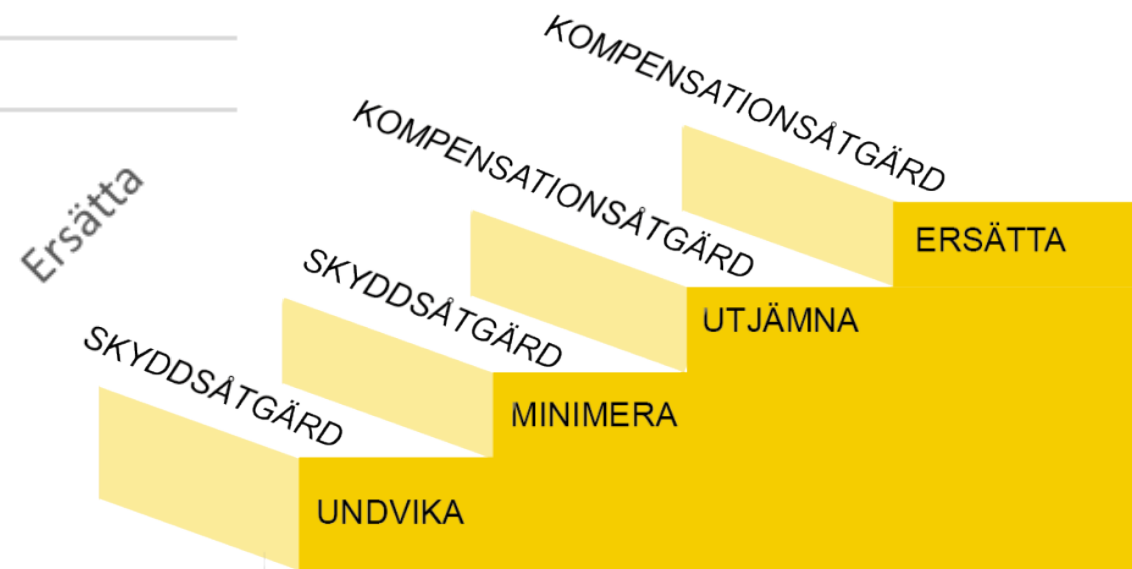
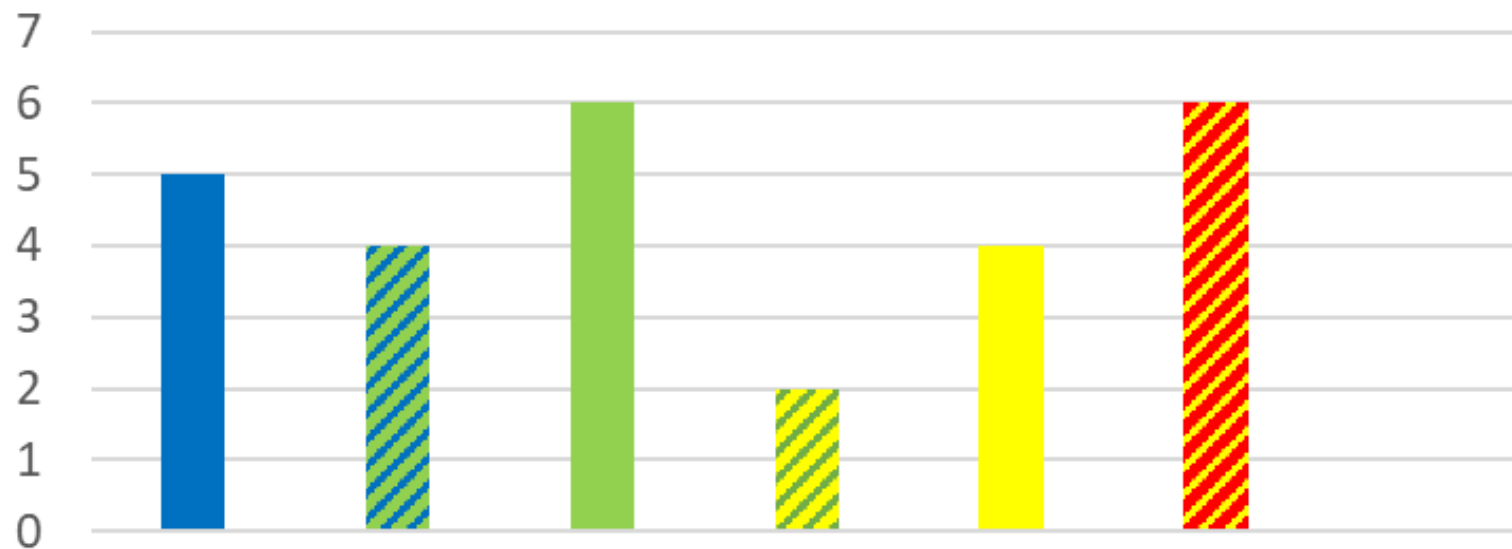
Namn	Kommun	Storlek	Syfte	Värden
Filborna	Helsingborg	1,2 ha	Förskola	Grönstrukturprogrammet. Grillplats, friytor för motion
Gantofta	Helsingborg	3,5 ha	Idrottshall, förskola och naturmark.	Grönstrukturprogrammet. Bollplan
Sjögräsgatan	Lomma	2,5 ha	Skola och allmän platsmark.	Naturlika planteringar. Boulebana, lekplats.
Vattenverkstomten	Lomma	0,7 ha	Bostäder och park	Ängsyta med ädellövträd. Lekplats.

Observationer

- Brett fokus på ekosystemtjänster med tyngdpunkt på urban biodiversitet och rekreation.
- Väl dokumenterat vilka värden som påverkas.
- Arbetssätt och syfte är tydligt beskrivet i bland annat detaljplanerna. Synliggörs för invånarna.
- Fokus ligger i samtliga fall på skadelindringshierarkins sista steg. Undvikande eller minimerande åtgärder redovisas inte.
- *Undvikande och minimerande åtgärder kan ha vidtagits i planeringen, utan att redovisas i det studerade materialet.*

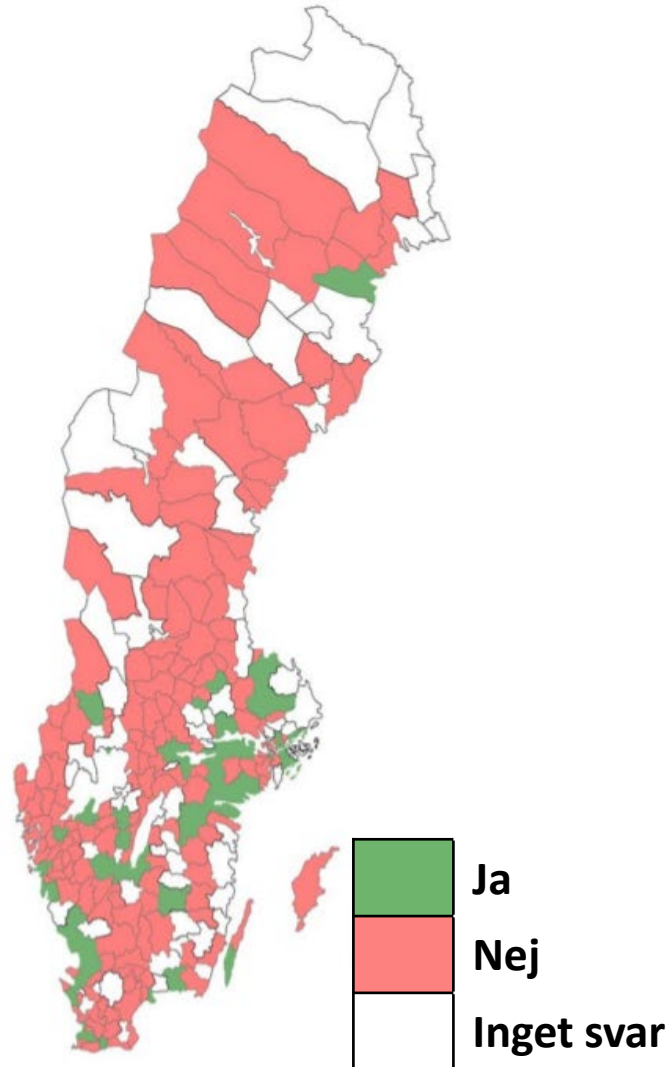
MuniComps tolkning av fallstudiernas 27 kompensationsåtgärder

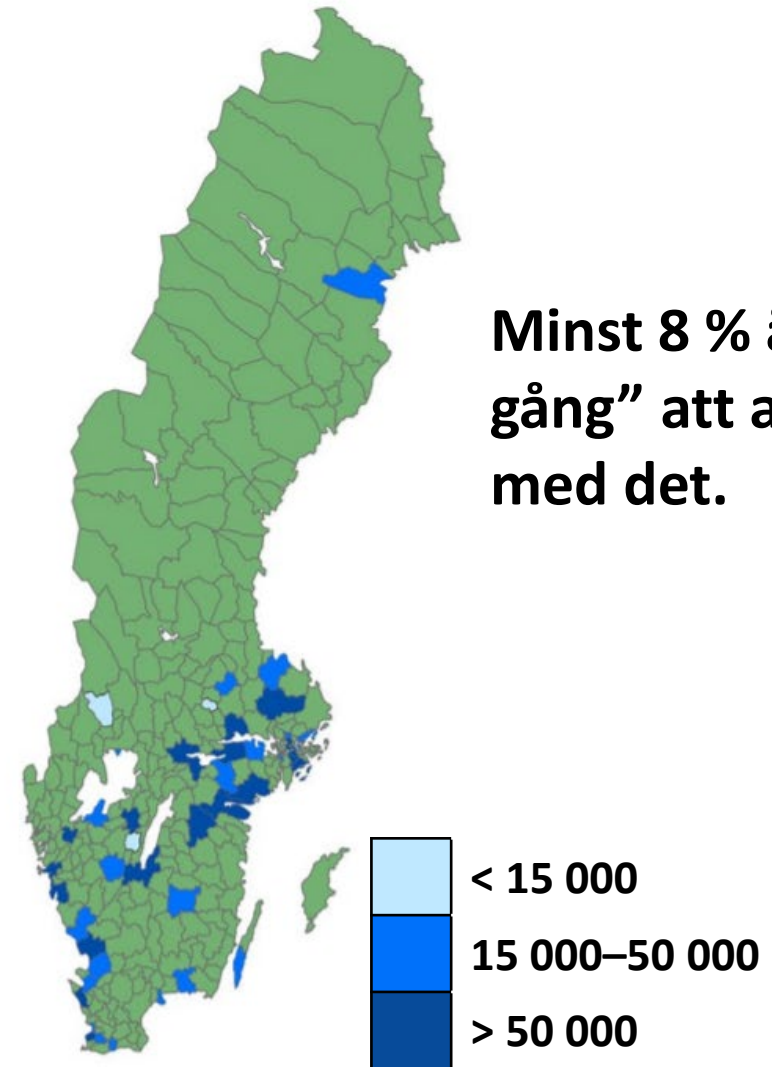
Tillämpning i Sverige

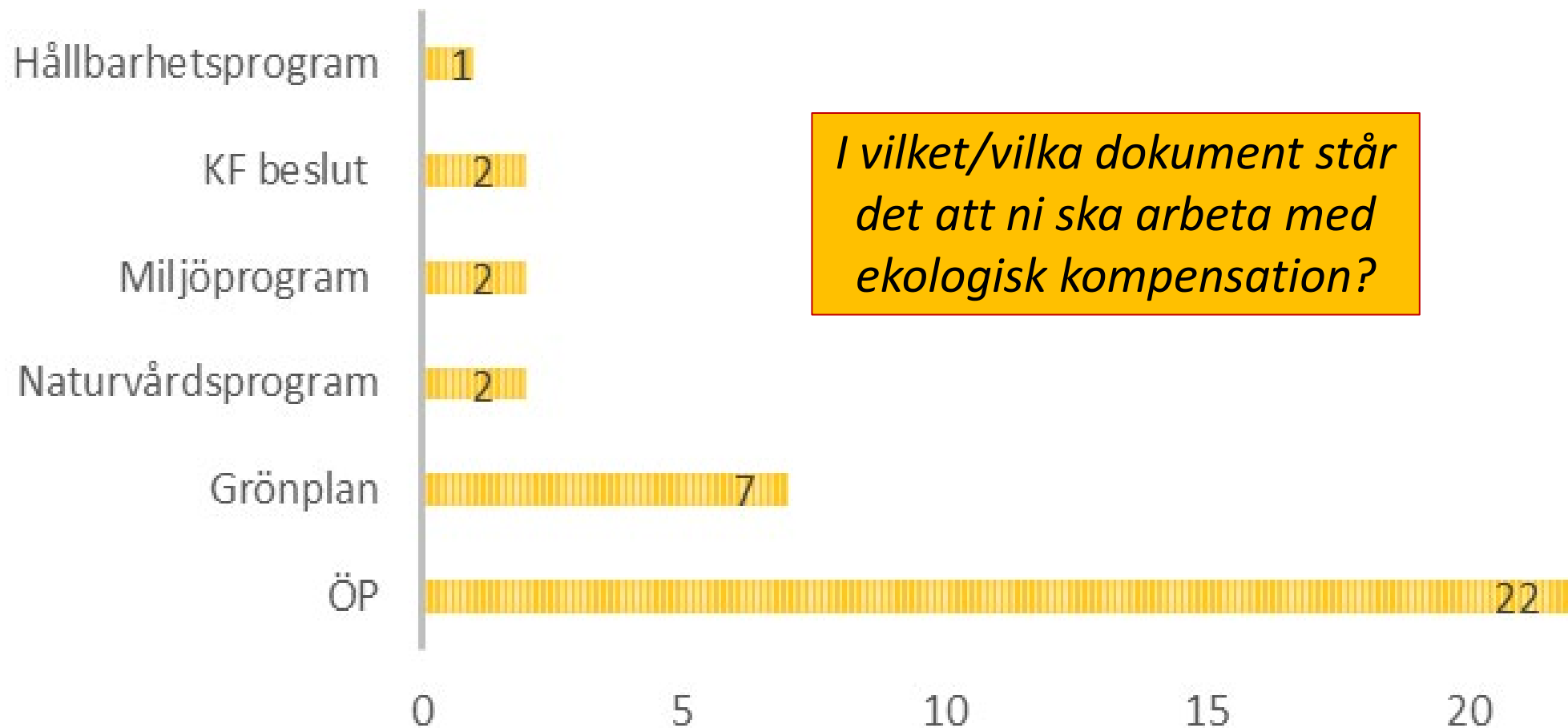
Utbredd – och ökande – tillämpning i svenska kommuner

Minst 16 % av Sveriges kommuner arbetar med ekologisk kompensation "i någon form".

Minst 8 % är "på gång" att arbeta med det.

I vilket/vilka dokument står det att ni ska arbeta med ekologisk kompensation?

Rekommendationer

Regering och riksdag

- **Ändra/förtydliga PBL** så att kommuner får, alternativt måste, ställa krav på ekologisk kompensation.

Naturvårdsverket och Boverket

- Ta fram en **gemensam vägledning**, alternativt förtydliga befintliga vägledningar:
 - Definitioner av begrepp.
 - Tillämpning för att säkerställa att inledande steg kan och har tillämpats innan compensation beaktas.
- Motivera om det finns skäl att MB och PBL använder **olika begrepp**. Klargör i så fall likheter och skillnader.
- Klargöra om och i så fall hur **tvådelad prövning** bör tillämpas i de kommunala planprocesserna.

Kommuner (i väntan på ny lagstiftning eller vägledning)

- **Använd ÖP** för att peka ut områden som ska undvikas för olika typer av exploatering respektive var kompensation är lämpliga att utföra.
- **Redovisa samtliga steg** av skadelindringshierarkin i detaljplanerna (ev. grupperade som ”skyddsåtgärder” och ”kompensation” enligt Boverket).
- **Använd kvantitativa mått** för att gynna förutsägbarhet och utvärderingar.
- **Stärk – och dokumentera – uppföljningen av både beslutade skadelindrande åtgärder och miljöbedömningarna.**
- Dokumentera även vilka ansökningar som får avslag till följd av olämplig lokalisering med hänsyn till gröna värden.